

BODI ČLOVEK!

Stražar pravi: "Prišlo bo jutro, četudi je noč!" (Iz 21,12)

Trud za spreobrnjenje

Nekaj težkega

Ljudje ne ostajamo isti, pa čeprav bi taki radi ostali. Živeti v toplém občutku prepričanja, da je v redu, kot je, je nekaj, kar cenimo nad vse drugo. A ljudje ne ostajamo isti. Zato tako velikokrat pride do trenutkov, ko ugotovimo, da se nam življenje sesuva. Po navadi ni tako katastrofalno. Samo ugotovili smo, da se naše notranje prepričanje o tem, kdo smo, ne sklada s tem, kdo smo v resnici. Da smo zaspali, da nas je življenje prehitelo. Da smo preslišali vprašanja, ki jih postavlja naše življenje. Človek namreč vsak dan potrebuje *nov odgovor* na vprašanja svojega življenja. Da sem lahko napisal te besede, da sem začel o tem razmišljati, sem moral doživeti nekaj težkega. Moral sem doživeti razočaranje, moral sem doživeti bolečino, ki jo mora doživeti "zaljubljenost", da postane ljubezen. Moral sem doživeti trenutek, ko sem ugotovil, da so ljudje, s katerimi sem živel, za katere sem se trudil, izrabili moje zaupanje. Takrat se mi je sesul svet. Sem pač mislil, da sem v redu tak, kot sem. Zato mi je bilo težko pogledati jim v oči, bilo je težko reči, da jim odpustim, ker bi bil po vsej pravici lahko jezen, žalosten, užaljen ali še kaj. Toda sredi bolečine me je poklicala ljubezen. Moral sem jim odpustiti, ker sem vedel, da je to pomembno zanje, predvsem pa zame. Ker sem potreboval nov odgovor na svoje življenje.

Kajti narediti nekaj težkega, to je tisto, kar spremeni človeka. To je tudi tisto, kar spreminja vse, ki so okoli njega. Morda tudi ves svet. Ko človek naredi nekaj težkega. Ko se spreobrne. Da, prav ste prebrali. *Ko človek naredi nekaj težkega, se spreobrne.* Verjetno ne takrat, ko mu je odpuščeno, ampak ko sam odpusti drugemu. Verjetno ne takrat, kadar se kesa nad bolečino, temveč ko z bolečino ljubi. Ko se nauči *bolj* ljubiti. Takrat se človek spreobrne. Človeka vsak dan pokliče ljubezen. In odgovoriti ljubezni,

navadi dejanje, ki presega človekove moči. Zato to človek lahko naredi samo tedaj, ko sam začuti, da je z njim nekdo naredil nekaj težkega. Da mu je odpustil greh, da ga je ljubil kljub bolečini. Da je v svojem življenju dobil odgovore na svoja vprašanja. In to človek lahko naredi samo tedaj, ko zasliši, kako ga Bog kliče. In Bog ga kliče takrat, kadar On naredi neko težko stvar v odnosu do tega človeka in ko ta človek to začuti. Takrat ga povabi v svojo družbo. Mu pravi, naj hodi za njim. Naj dela to, kar je On storil njemu.

pa čeprav je to težko kot le kaj, pomeni spreobrniti se. Nov odgovor je vedno težji od prejšnjega. A to pomeni rasti. To pomeni *ostati* človek. Tega seveda človek ni sposoben sam. Nekaj težkega je po

in človek mu odgovori, ko začne hoditi za njim. Ko naredi enako stvar, ki mu jo je Bog naredil. Ko naredi nekaj težkega. Ko začne *ljubiti kljub bolečini*. Takrat se spreobrne. **Marko Rijavec**

Zakaj v času Facebooka potrebujemo malo posta in sprehod v naravi

Si že zavohal svežino prebujajočega se življenja?

Od česa je odvisno vaše veselje? Ste se pripravljani odklopiti za nekaj dni od vsega, kar vidite na zaslonu, da bi bolje vohali in čutili življenje, ki je vse okrog vas?

V tem razmišljanju se bom osredotočil na pomen posta, kot obdobja privilegiranega časa za krepitev odnosa z Bogom, in razmišljal o zunanjih dejavnikih, predvsem v informacijsko-medijskem smislu, ki na to lahko vplivajo. Ne smemo pozabiti na naravo, na naše čute in čustva, kajti po njih – in ne zaslona – nas Bog nagovarja. Postni čas je v katoliškem smislu priložnost za osebno spreobrnjenje, da namenimo več časa molitvi in osebnemu stiku z Bogom, pa tudi čas odpovedi, obdobje priprave na Veliko noč, in čas za poglobljanje odnosov. Največji krščanski praznik je zgoščena točka veselja nad življenjem, zato tudi post naj bi nas usmeril in pripravil naše notranje razpoloženje na to doživljanje. Naloga je vse prej kot lahka, kajti za to ne najdemo dovolj časa in se nam zdi, kot da dnevi, tedni ... življenje beži mimo nas. Kaj lahko storimo? Morda so krivi mediji ali hiter tempo vsakdanjega življenja, ko moramo v enem dnevu storiti več, kot so pred nekaj desetletji opravili v celem mesecu, toda vedno težje preidemo od površinskih stvari v globino stvari. Zakaj? Eden od dejavnikov je močna tehnologizacija družbe in posledično tudi odnosov ter našega načina razmišljanja, ker je vse dosegljivo na "klik" ali na dotik. Še pred desetimi leti smo morali informacije finančno in časovno "kupiti". Finančno v obliki časopisa, s plačljivimi članki na spletu ali privatnih televizijskih kanalih, časovno pa tako, da smo si za določeno novico preprosto morali vzeti nekaj minut ali nekaj

deset minut časa.

Kdo pa bo danes namenil deset minut svojega dragocenega časa za novice? Nihče, ker to pomeni veliko zamudo in tisti čas naj

Za pristna čustva in odnose ni potrebno plačati, ampak si moramo vzeti čas, ker narava ima svoj ritem. Tehnologija naj bo le pripomoček, vse ostalo pa naj poteka "v živo"

bi porabili za kaj bolj koristnega. Za kaj pa? Kaj sploh počnemo s časom, o katerem mislimo, da ga prihranimo? Danes je

povsem naravno, da informacije prihajajo k nam, ne da bi jih iskali ali zanje neposredno plačali. Svet socialnih oz. družabnih omrežij se je tako razširil in pronical v naše vsakdanje življenje, da nas informacije lovijo, zasledujejo in (de) formirajo. Naši prijatelji na najbolj razširjenem socialnem omrežju Facebook – in seveda tudi mi sami – smo novinarji in predstavniki za stike z javnostjo obenem. Fotografiramo in pišemo o dogodkih, ki so se zgodili blizu nas, ali komentiramo svetovne dogodke, s

tem pa oblikujemo mnenje naše prijateljske javnosti. Se opredelimo do skoraj vsega, kar se dogaja, in tako smo novinarji v malem.

Prav tako tudi delimo članke in priporočamo povezave s članki drugih medijev ali objav na spletu ter smo v službi njihovega oddelka za stike z javnostjo. Informacija nima več meja, oblikuje naše odnose, čas, čustva, razpoloženje, vrednote, razmišljanje in še kaj.

Kljub močni prepletenosti in vplivnosti, ki sem jo nakazal, pa je to samo ena od plati tehnologizacije družbe. V tem dogajanju pa se moramo zavedati, da svet okrog nas, naši odnosi in čustva potrebujejo nekaj drugega kot samo stalno obveščenost. Potrebujemo tudi močne odnose z bližnjimi, mir in spokojnost, zavest o radosti bivanja zaradi lepih in pomenljivih trenutkov v življenju ... Bolj kot vizualnih stimulacij, ki jih preberemo ali vidimo na zaslonu, potrebujemo živ stik s človekom: da slišimo njegov glas na uho in ne po kovinskem zvočniku, da čutimo njegovo toplino, da vohamo njegov vonj. Zelo prvinsko, a brez tega tvegamo, da izgubimo svetost odnosov, na kateri je (bila) zgrajena naša družba in na kateri temeljijo zdrave družine ter pristna prijateljstva.

Za pristne občutke in čustva ni potrebno plačati, ampak si moramo vzeti čas in potrpežljivost, ker narava ima svoj ritem. Tehnologija naj bo le pripomoček, da podaljšamo in okrepimo medosebne stike, vse ostalo pa naj poteka "v živo", ne na zaslonu in brezlični povezavi. Na tej točki se vračam na začetek razmišljanja. Post, Velika noč in odnos z Bogom. Post je priložnost, da se odmaknemo od motečih posrednikov med nami in našim Stvarnikom ter ga poiščemo v naravi, ki nas obdaja, v našem bližnjem in ne nazadnje v nas samih. V naravi bomo v teh čudovitih pomladnih dneh zavohali svežino prebujajočega se življenja, bomo slišali glas bližnjih in v nas samih bomo lahko videli, kako smo čudovito ustvarjeni. Dovolj razlogov, da vzamemo post zares, a ne z resnobnostjo, temveč z radostjo in veseljem.

Aljoša Vodopivec

Prvi pomen uboštva: ubog je, kdor je reven - brez hrane in brez strehe nad glavo. To nikakor še ne pomeni, da je ta človek dober in idealen. Gre za revščino, ki žali človekovo dostojanstvo in je v nasprotju z evangelijem. Revščina je lahko materialna, lahko pa tudi duhovna; je sama po sebi zlo za tiste, ki so revni, kakor tudi za bogataše, ki so za Lazarje neobčutljivi. Po drugi strani je revščina izziv, je tista okoliščina, v katero smo postavljeni, je realnost, s katero se srečujemo bodisi kot reveži, kot srednji sloj ali kot bogataši. Vsekakor se srečujemo s socialnimi konflikti in smo postavljeni pred vprašanje, kako reševati nasprotja v družbi. Naši odgovori na te izzive so lahko zelo različni. Kako naj bi se s temi izzivi soočali kristjani? Drugi pomen uboštva je "duhovno uboštvo". Ubog je, kdor se zaveda svoje revščine, kdor ni navezan na materialno bogastvo in iz njega ne dela malika, kdor se zaveda svoje potrebe po odrešenju. Se tretji pomen uboštva, na katerega pa prepogosto pozabljam: ubog je, kdor si prizadeva za graditev Božjega kraljestva, ki se začneja že tu, na tem svetu; ubog je, kdor je odprt in razpoložljiv za služenje Božjemu kraljestvu, kdor je aktiven, kdor se bori za vzpostavitev večje pravičnosti, solidarnosti in bratstva med nami.

Evangelij je sporočilo o Božjem kraljestvu, ki je kraljestvo ljubezni, miru in pravičnosti. Bog nas osvobaja grehov in nam odpušča. Čeprav socialna in politična osvoboditev ni zadnji domet našega potovanja, je tudi ta vidik osvobajanja pomemben. Rimski škof Frančišek nam zelo jasno

govori o prednostni odločitvi Cerkve za uboge. To, kar je bila v drugi polovici 20. st. odločitev Cerkve v Južni Ameriki, z rimskim škofom Frančiškom, prvim papežem iz Južne Amerike, postaja temeljna usmeritev vesoljne Cerkve. Seveda to ni izmišljotina sedanjega rimskega

dostojanstvo in človekove pravice se je boril, kmalu po odkritju Amerike, Bartolomé de Las Casas, ki je v tem prizadevanju prehitel razsvetljence, čeprav se navadno to in še marsikaj drugega zmolči. Med duhove, ki so se borili za zatirane, lahko uvrstimo tudi našega Filipa

Terčelja. Ta proces so začeli že Frančiškovi predhodniki: Leon XIII., Janez XXIII. in Janez Pavel II., če omenim le nekatere. Ta dva papeža bosta letos razglašena za svetnika.

V Dogmatski konstituciji o Cerkvi (Lumen Gentium) je že takoj na začetku poudarjeno, da je Cerkve "nekakšen zakrament, to je znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom in za edinstvo vsega človeškega rodu" (C, 1). To je torej namen in smisel Cerkve, to je njeno poslanstvo. Cerkve ni ločena od sveta, se ne sme zapirati sama vase, temveč je njen smisel v tem, da je v službi vseh ljudi, saj Bog želi odrešiti vse ljudi. Torej je Cerkve tudi za reveže, še več, danes govorimo o prednostni odločitvi Cerkve za uboge. Preseči je potrebno dvojnost, ki hoče Boga postaviti v "onstranstvo" in odrešenje razumeti le kot "notranje" odrešenje človeka, kot spiritualizem, moralizem, biblicizem in dogmatizem. Naloga kristjanov ni le v tem, da se ukvarjamo z "duhovnostjo"; gospodarstvo, politika in kultura pa s krščanstvom nimajo nobene zveze. Razmišljanje je potrebno zastaviti drugače: naša duhovnost se razodeva v

konkretnem življenju - v gospodarstvu, politiki, vzgoji in izobraževanju, prostem času, kulturi ... Je ta duhovnost v skladu z evangelijem, ali pa

živimo kot pogani? Kristjani bi si morali prizadevati za to, da po svoji vesti sledimo Jezusu, tam, kjer smo, torej na vseh področjih življenja. Prednostna odločitev za uboge nikakor ne pomeni izključevanje bogatašev, temveč osvobajanje tudi njih. Tudi bogataši so povabljeni, da se vključujejo v Božje ljudstvo, v katerem smo si med seboj bratje in sestre, ter se zavzamejo za uboge. S tega vidika je Teologija osvoboditve največji nasprotnik marksizma, čeprav ji nekateri očitajo, da je z njim okužena. Kristjani nikakor, v nasprotovanju komunizmu, ne moremo pristajati na triumfalizem brezbožnega kapitalizma, ki na račun "grešnih družbenih struktur" oziroma v sistem vgrajenega greha "ubija" - povzročča vedno večje socialne razlike, ki jih opravičuje z demokratično sprejetimi zakoni in etiko. Kaj demokracija sploh je; temelji zgolj na odločitvi večine ali tistih, ki imajo moč in vpliv, ali pa na veri v "višjo silo", ki ji ne more in ne sme nasprotovati niti večina? Ima okvire ali je brez vsakega okvira? Je demokracija podobna nogometu, ki ima natančno določena pravila za vse igralce, ali pa v demokraciji sproti spreminjamo velikost in pozicijo gola in črto auta, glede na potrebe najvplivnejših in najmočnejših selektorjev ter igralcev, ki imajo status bogov? Prednostna odločitev za uboge pomeni nasprotovanje neomejenemu trgu, popredmetenju oseb, uničevanju narave; pomeni prizadevanje za dostojanstvo vsakega človeka, za zaposlovanje brezposelnih, za osvobajanje zasvojenih, za naše odrešenje, ki je Božji dar. Premalo je govoriti "Gospod, Gospod...", povabljeni smo, da si v skladu z družbenim naukom Cerkve prizadevamo za družbene spremembe. Je Cerkve v Sloveniji uboga v najzlahtnejšem pomenu besede ali pa je zgolj organizacija, ki se "pajdaši" s privilegirano elito oziroma hoče biti sama privilegirana elita? Če se kristjani odločamo za tako "Cerkve" ali hrepenimo po taki Cerkvi, Jezusove besede "gorje vam" veljajo tudi za nas. Je v nas še upanje in veselje?

Bogdan Vidmar

Prednostna odločitev za uboge pomeni nasprotovanje neomejenemu trgu, popredmetenju oseb, uničevanju narave, prizadevanje za dostojanstvo vsakega človeka, zaposlovanje brezposelnih, osvobajanje zasvojenih, za naše odrešenje, ki je Božji dar.

škofa, ki ga nekateri zmerjajo s komunistom. Prednostna odločitev za uboge je prisotna že v Stari zavezi, ki jo je Jezus dopolnil. Za

Koga zadeva uboštvo?

Biti ubogi za uboge

V zadnjem letu, ko je na Petrov sedež stopil papež Frančišek, slišimo večkrat besedno zvezo "uboga Cerkve za uboge". Konec koncev je papež sam rekel na srečanju z mediji: "Kako bi si želel ubogo Cerkve in ki je za uboge", še bolj pa je vse to poudaril v zadnji apostolski spodbudi, ki nosi naziv Evangelii Gaudium. Moramo si priznati, da imamo v zahodnem svetu, kamor tudi sami spadamo, na splošno čudno in popačeno pojmovanje tako Cerkve kot tudi ubogih in uboštva, kar smo skušali vsaj nekoliko razčleniti že v časniku samem v petih nadaljevanjih, ki smo jih nadnaslovili: "Problematično gledanje na družbo". Imamo namreč dve ključni besedi - "Cerkve" in "ubogi", iz druge bi lahko izpeljali tudi bolj splošno besedo: "uboštvo". Če navadnega zahodnega človeka, ki ga srečamo na cesti, povprašamo po tem, kaj pomeni beseda "Cerkve", ki ne označuje cerkvene stavbe, bomo navadno dobili odgovor, ki kaže, da je to zlasti cerkvena hierarhija, kler, torej papež, škofje in duhovniki. Le malokdo bo štel zraven tudi sebe, pa čeprav je katoličan. Zadeva postane še bolj zanimiva, če sebe k Cerkvi ne prišteva, kdor je "nedeljnik", kar pomeni, da ob nedeljah in praznikih hodi k maši. Kot nam pravi ruski teolog Florenskij, je to tipično zahodno ločevanje med duhovščino in vernim ljudstvom kot tistimi, ki smo člani Cerkve, kar bi povprečen Rus tega nikdar ne naredil. Potem pa pridemo do raznih zadev, ki naj bi za Cerkve veljale, kot recimo "uboštvo", a tudi "evangelizacija", vendar te stvari - po našem tipično zahodnem pojmovanju - naj ne bi zadevale vernikov, ampak škofo in duhovnike, začeni s papežem in kardinali. Konec koncev tudi "občestvo" pojmuje tako ozko, saj mislimo, da je to samo tista skupina ljudi, ki se je zbrala pri maši, pa to seveda ni tako. Spet lahko pokličemo na pomoč kakega vzhodnega kristjana, kot je, recimo, tisti srbski duhovnik, ki je imel nad vse slovesno bogoslužje (s petjem, kadilom in vsem, kar spada zraven), pa čeprav pri maši v bistvu ni bilo vernikov. Ko ga je brat duhovnik (Slovenec), ki je to opazoval, vprašal, zakaj tako slovesno bogoslužje, četudi je praktično sam v cerkvi, mu je srbski duhovnik začudeno odgovoril: "Kako sam? Saj vendar nisem sam,

z menoj je celoten kozmos". S tem je priklical tudi tistemu duhovniku eno od temeljnih resnic, ki jih izpovedujemo tudi v veroizpovedi: "Verujem v občestvo svetnikov". Nikdar tako kot vernik nisem sam, nikdar ne gre le za "nas, tukaj zbrane", temveč je vselej z nami, zlasti v molitvi in bogoslužju, celotna Cerkve, tako zemeljska kot tudi verne duše, ki se še očiščujejo (duše v vicah), kot tudi vsi angeli in svetniki v nebesih. Ko torej govorimo o uboštvo (tudi o evangelizaciji in drugih podobnih zadevah), to zadeva vse nas kristjane, ne le škofo in duhovnike (kot poudarja brat duhovnik Bogdan v svojem članku, je tudi papež najprej škof), temveč vse vernike in vsakega posebej. Preden torej s prstom pokažem na neuboštvo koga drugega, se moram vprašati, kako je pa z mojim uboštvo, kar je, mislim da, papež zelo jasno izrazil. Ko pa govorimo o uboštvo, ga je treba razumeti v evangeljskem in krščanskem smislu, ne pa na površen način. Kaj pomaga materialno ubogim Cerkve, ki je uboga v dobesednem smislu? Kaj bi si, recimo, pomagali s Karitas, ki bi ne imela ničesar, nikakršnih sredstev? Kako bi lahko konkretno pomagala ljudem? Ne bi mogla,

seveda. Brez sredstev bi ne mogla deliti hrane in potrebnih rešitev posameznikom in družinam, ne bi mogla plačevati položnih tistim, ki zanje nimajo. Seveda današnji človek vse preveč na uboštvo gleda samo v materialnem smislu in hrepeni po tem, da bo nekega dne prišel do blagostanja v tem oziru, ker naj bi se tako rešile vse težave - njegove in družbene. V krščanskem smislu pa uboštvo ni nujno enako z "nič ne imeti" v materialnem smislu. Uboštvo je zlasti osebna naravnost. Jezus pravi: "Blagor ubogim v duhu" (Mt 5,3). Krščansko uboštvo pomeni, da svojega upanja ne polagam v tisto, kar smo in kar imamo, kakor tudi, da nas tisto, kar posedujemo (denar, obleka, čustva), ne usužnjuje, ker se zavedamo dejstva, da naše veselje, sreča, radost in izpolnjenost niso v tem. V tem oziru apostol Pavel lepo pravi: "Odmerjeni čas je kratek. Odslej naj bodo tisti, ki imajo žene, kakor da jih ne bi imeli, in tisti, ki ta svet uporabljajo, kakor da ga ne bi izrabljali, kajti podoba tega sveta mineva". (1 Kor 7,29,31). Krščansko uboštvo torej ne pomeni, da nimamo denarja, temveč, da smo od njega svobodni, kakor da ne bi ga imeli. Treba ga je uporabljati pravilno in krščansko, kakor dela, recimo, naš prijatelj, misijonar Danilo Lisjak, ki po večini svojih skromnih sredstev ne daje ubogim, ki jih sreča, temveč jih investira v gradnjo šol, zdravstvenih centrov in cerkev. Z drugimi besedami, ne deli svojim Afričanom rib, ampak jih uči ribe loviti. Papež tako kliče k moralni odpovedi od tistega, kar imamo in posedujemo in k temu, da se ne naslanjamo na stvari tega sveta, kamor spadajo tudi ljudje in odnosi. Tudi v tem oziru je treba biti nenavezan, nasprotno pa se je potrebno z vsem bitjem nasloniti na Kristusa.

sreča, temveč jih investira v gradnjo šol, zdravstvenih centrov in cerkev. Z drugimi besedami, ne deli svojim Afričanom rib, ampak jih uči ribe loviti. Papež tako kliče k moralni odpovedi od tistega, kar imamo in posedujemo in k temu, da se ne naslanjamo na stvari tega sveta, kamor spadajo tudi ljudje in odnosi. Tudi v tem oziru je treba biti nenavezan, nasprotno pa se je potrebno z vsem bitjem nasloniti na Kristusa.

Andrej Vončina

Malo drugače o zlu Zlo je šibko

Če pozorno pogledamo na zlo, vidimo, da nosi v sebi neko čudno željo po prevladi, maščevanju in uničenju. Želi odpraviti in uničiti, kar je drugačno, čisto, lepo. Marsikje to počne na prefinjen način, drugod bolj odkrito. Zlo je kot kača, ki se plazi po tleh in je nevoščljiva vsem, ki hodijo zravnani. Z vso svojo prekanjenostjo se trudi, da bi jih pičila in upognila na zemljo. Toda, če ne nasedemo tej igri, odkrijemo, da je zlo v svojem jedru šibko in prihaja iz nemoči, jeze, trme. V bistvu je zrcalna slika tega, kar bi moralo biti, praznina, škodovanje, tema, smrt. Z njim želimo na silo doseči svoj slepi prav in ga obuditi, da ne bi šel v pozabo. Spravimo se na druge in s tem opravičujemo svojo nemoč ter krivico. Če vidimo, da drugi uspevajo, sami pa se ne trudimo, jih hočemo razvrednotiti, oblatiti ali prepustiti pozabi. Ko bi se morali vključiti v dialog in iskati rešitve, zakrknemo v svoj slepi prav in sežemo po nasilju. V ozadju tega je strah, da bi bili poraženi in osramočeni. Pomembna značilnost zla je, da si išče nasprotnike in se hoče znesti nad njimi, ko mu bodo odgovorili z novim zlom. Jeza si želi povrnitve, da bodo jezni tudi drugi, podobno je tudi s hudobijo, zamerami in podlostjo. Če nimajo nasprotnika, si najdejo celo prijatelja, svojega bližnjega. Skladišča orožja bi ostala prazna,

če bi se samo eden pol pripravil na vojno. Brez vrnjenega udarca bi bilo konec igre. Ljubezen poreže zlo pri korenini, da se ne more več hraniti in se posuši. Odpuščanje razbije spiralo sovraštva in prelomi krog povračila. Pomembno je, da se posamezniki in skupnosti odločijo, da si ne bodo več škodovali. Zmagovalec ni tisti, ki vzame orožje nasprotniku, ampak kdor odvrže svojega. Nasprotnik je zmeden, ker nima več sovražnika. Krhkost in šibkost ljubezni je edina moč, ki more presekatiti

Krhkost in šibkost ljubezni je edina moč, ki more presekatiti verigo zla.

verigo zla. V ponižnem daru ljubezni se zlo sreča z močnejšim, ki ga izniči, ker ne igra njegove igre in ne nasede njegovim strahovom. Kdor odpusti drugemu in začneja z njim nov odnos, ne pusti, da bi kaj prišlo vmes. Taki ljudje ne sprejmejo v celoti svojih odnosov, zlo pa se konča v sebi in škodi še drugim. Evangelij neprestano vabi k modrosti podarjanja in žrtve, ki premaga zlo s tem, da umre sebi in s tem darom sprejme drugega v tem, kar je.

Primož Krečič

Teolog o pomembni temi

Krst in spreobrnjenje

Spreobrniti se pomeni spremeniti smer življenja, da začnemo delati drugače, bolj v skladu s tem, kar smo in kar je naše poslanstvo. Gre za preskok, obrat, zamenjavo, odkritje. Svetopisemski pojem spreobrnjenja se po razsvetljenju in daru Božje ljubezni nanaša na spremenitev mišljenja, vrednotenja, odnosov, zaupanja.

Klic k pristnemu bivanju

Spreobrnjenje se rodi kot odgovor na krik iz nemoči in slepe poti, ko se pogrezamo ali ko lebdimo med življenjem in smrtjo. Lahko pride tudi po miselnem spoznanju in izročitvi, ko se v milosti odpremo gotovosti vere, da nas Gospod ljubi v vsem, kar smo. Da je življenje v sebi tragično, so spoznali in izrazili že stari Grki. Niti hedonizem in moralnost ter krepost niso mogli tega preseči. Pri spreobrnjenju pa nas Božja milost potegne iz ponavljanih slabega, grehov, zamer, temnih spominov. Marsikdaj je potrebno veliko časa, boj in tudi padcev, da se končno zasliši krik po rešitvi in izročitvi v varno ljubezen.

Sprejemanje nežnosti Boga

Spreobrnjenje je povabilo, da umrjemo svoji samozadostnosti, samoreševanju in sprejememo sebe kot ljubljene od Boga in od ljudi. To je odločitev za sprejem Božje nežne in usmiljene ljubezni, ki se je razodela v učlovečenem,

Spomin krsta je tudi spomin osvobodene svobode in vrnitve našega dostojanstva. Ne da se primerjamo z darovi drugih in njihovimi potmi, tudi, da ne bežimo od svoje poti, ampak, da smo tam, kjer moramo biti in z Božjo pomočjo uresničimo svoje poslanstvo.

Spreobrnjenje ni le milosten dogodek, ki se je zgodil v določenem trenutku in odločitvi, ampak je stalen proces, hoja od tega, kar je, k temu, kar še ni. Smo popotniki, ki zapuščamo stare okoliščine, da bi prišli tja, kamor moramo priti.

Polni razvoj življenja v milosti ali pobožanstvenje

Pri krstu, ko smo umrli staremu življenju in nam je bilo podarjeno novo življenje v Kristusovi ljubezni, smo prejeli dar milosti, da bi se izpolnili v tem življenju in ljubezni. To pomeni povezave božjega in človeškega na vseh ravneh, kar je krščanska svetost. Pomembno je, da se zavedamo, da je v krstni milosti mogoče uspeti v življenju in v družbi. Tudi če pademo, se moremo v njegovem usmiljenju ponovno podati na pot, morda še z večjim veseljem, hvalečnostjo in navdušenjem.

Sprejemanje in občestvo

S krstom vstopimo tudi v nov odnos z Jezusovimi učenci. Ti so v Svetem Duhu povezani v novo skupnost, občestvo. Temelj je skupna vera in zaupanje Kristusu. Tu nastane novo bratstvo in sestrstvo. Krst tako odkriva

enako dostojanstvo vseh ljudi, da smo vredni v Božjih očeh in odrešeni s Kristusovo žrtvijo. Zato med nami ni razlik na ravni bivanja in oseb, vsi smo vredni. Seveda te skupnosti ni mogoče razumeti kot neke miroljubne uravnalovke ali pobožne idile. Cerkev je dinamično življenje vsakdanjega realizma, skupnost, ki doživlja vzpone in padce, vendar jih premaguje s poslušanjem Božje besede, sprejemanjem zakramentov, odpuščanjem, skrbjo za uboge in medsebojno pomočjo. Jezusov velikonočni dar nam pomaga, da se ne predamo rivalstvu, zameram, da ne prevladujejo zgolj ene skupine ali ideologije. Kakor nam je Kristus podaril samega sebe in svojo žrtev na križu, tako se moramo tudi mi podarjati, deliti dobrine, čas, pozornost in ljubezen. Okrepilni z darom Božje in človeške ljubezni moremo še bolj polno živeti svoje življenje in delovati v smeri kulture življenja. Mnogi ljudje so namreč sprejeli

egoističen način življenja in zapadli v črnogledost ter pristajajo na smrt. Krščeni smo bili pokopani v svojo smrt in obujeni iz nje, da bi mogli povsod širiti življenje in upanje.

Poslanstvo služenja

Spreobrnjenje ni le preobrat k svojemu bistvu in ljubezni do sebe, je tudi obrat k drugim in odločitev za uresničenje v ljubezni do njih. Iz krsta in pristne vere se rojeva tudi služenje. Prav v tem je krstna svoboda in naloga, da postanemo pripravljeni služiti drugim, še posebno tistim, ki so v težavah in ubogi. Ta krstna odločitev je v redu milosti podkrepjena še z birno in evharistijo, ki sta zakramenta poslanstva in služenja. Krščeni človek sprejema milost tudi za druge. Tu se še posebno pokažejo tri poslanstva, ki smo jih prejeli pri krstu: preroško, duhovniško in kraljevsko. V tem trojnem načinu služenja se razkriva pristna struktura človeške osebe, da je sposobna odprte komunikacije, žrtvovanja in načrtovanja.

Za konec tega razmišljanja o krstu in spreobrnjenju se ustavimo še pri dveh maternicah, v katerih se odvija ta proces, to je pri Mariji in Cerkvi. V Mariji se je začelo življenje učlovečene Besede, ki je odprlo svetu odrešenje. V Cerkvi, ki je rojena iz Kristusove rane, se v Svetem Duhu rojevajo ljudje z novim življenjem in razumom. Namesto bega v smrt in iracionalno odsotnost se Božja nežnost dotika vseh vlaken bivanja in jih odpira za ljubeče podarjanje.

Primož Krečič

Spreobrnjenje in "vrtenje okoli sebe"

Spreobrnimo družbo

Spreobrnjenje bi lahko opisali z obratom za 180 stopinj. Ko se ti življenje preprosto obrne. A paziti je potrebno, da potem pri tem tudi ostane. Kajti če ne, potem sledi nov obrat, in ko smo pri številki 360, smo dopolnili krog. Ugotovili ste prav, takrat se vrtimo okoli lastne osi.

Filozof Schelling je v enem izmed svojih spisov dokaj pravilno nakazal, kako se človek, če se ne usmeri proti Bogu, začne vrteti okoli sebe. Tisti, ki ste bolj domači z Dostojevskim, pa poznate njegove like, ki se velikokrat tako zaprejo sami vase, da jih v njihovem mišljenju nič več ne premakne. Tak je gotovo Ivan Karamazov, ki na koncu kar zblazni.

Zakaj to pravim? Preprosto, ker je postni čas, v katerega smo vstopili, postal v naši družbi vrtenje okoli sebe. Sprašujem se, kaj jaz preveč naredim, koliko jaz preveč popijem itd. Na koncu postnega časa se bomo tako lahko potrkali po prsih, ker je zmagal moj jaz: jaz ni preveč pojedel, premalo naredil in preveč popil. Sem se resnično spreobrnil? Ne. Vrtel sem se okoli jaza. In zgrešil

bistvo. Velika noč ni praznik mojega jaza, pač pa je praznik božje podobnosti, ki je v meni. Vrtenja na mestu predvsem okoli jaza je polna naša družba. Je že kdo pomislil, da morebiti zato stojimo na mestu? Seveda se to najbolj kaže v politiki. Kako pa naj bo drugače, če so vse stranke brez izjeme desno- ali levosredinske. Tako se vsa ta leta vrtimo v vrtincu in le trenutek smo oddaljeni od tega, da se nam bo zvrtilo do konca. Rešitev tega problema vidim v Veliki noči, prazniku božjepodobnosti v meni. Ta Kristus, Bog-človek, vse svoje delovanje postavlja v svojega Očeta. Na ta način doživi tisto, česar nista znala Adam in Eva. Onadva sta želela biti bog brez Boga. Kristus pa je Bog z Bogom, kakor lepo

v nekem spisu opozori Tatyana Buzinova. Kristus je po božje živeti človek.

Krščanski post je torej utemeljen v Kristusu. Namesto da pogledam, kaj jaz da in kaj ne, je bolje, da se ozrem, kje Kristus lahko in kje ne more. Poskušajmo biti Bog z Bogom. To je možno le preko ljubezni.

"Samo ljubezen lahko povsem spremeni človeka", je rekel sv. Janez Zlatousti. Ljubezen je

Nadenimo si torej očala ljubezni, skozi katera lahko na ljudi gledamo z Božjim pogledom, torej tako kot Bog gleda na ljudi. Takrat postane vsak moj bližnji.

težka in naporna. Ko leži na tleh tisti zaprašeni in smrdljivi Jud, s katerim se ne razumeva, da, takrat je težko biti usmiljeni Samaritanec. A tudi v njem se skriva delček neskončnosti, tudi on je Božji otrok. Nadenimo si torej očala ljubezni, skozi katera lahko na ljudi gledamo z Božjim pogledom, torej tako kot Bog gleda na ljudi. Takrat postane vsak moj bližnji. Tudi tisti, ki ima drugačno mnenje, ki je iz druge politične stranke, je mogoče druge narodnosti itd. Radikalno vsak. V želji, da bi se mu približal, pa sem že na pravi poti. Imam cilj, imam smer. Ljubi Boga, ljubi bližnjega. In začne se praznik vstajenja, praznik božjepodobnosti v meni.

Matevž Vidmar

V PEPELNIČNI NOČI

*Polnočni zvón z visókih lín
krepkó zaklenkal je!
Potihnil glas je vijólin,
strunár odbrenkal je!...*

*...A čuj!... Nék duh zakličé mi:
"Kar zreš jih pred sebój,
zapiši mej mrlíče mi
s pepelom tem nocój!"*

*In stópil sem pred žrtveník,
kot bi duhovnik bil,
pepel iz óljčnih je mladík
nanj del cerkovník bil.*

*Pepela zdaj na téme sem
najprvo sebi vsul,
vtopil se v misli néme sem,
le Bog je sam jih čul...*

*...Sedaj vi národom ste strah,
strah tudi vas bo zmel,
to žezlo prah, prestól bo prah,
vi bóste prah, pepel!*

*Vi, ki zaklade zbirate
iz bližnjikov krví,
ki réveže zatírate –
prah bóste tudi vi!...*

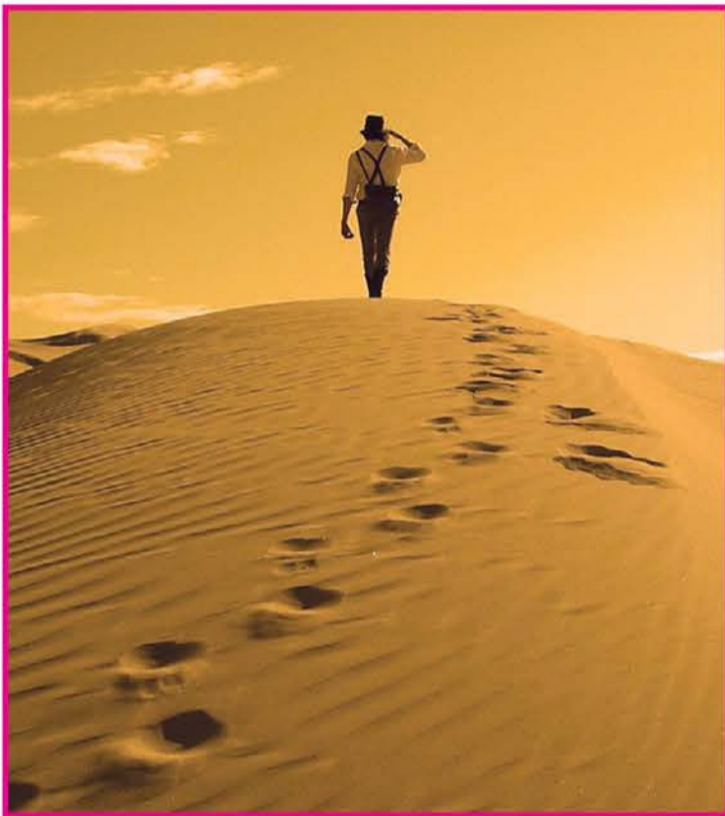
*...To pač je šíromakov ród,
molčé je zunaj stal,
in mírno čakal, da gospod
próstora bi mu dal.*

*Sedaj, ko próst mu je pristép,
korák približa svoj,
jaz pa spoznám trpínov trép,
oh, bil je - národ moj!*

*Odlóžil sem tedaj pepel,
v klečéce vprl okó,
za blagoslov sem róke vspel
ter kliknil sem krepkó:*

*Le vstani, vbórní národ moj,
do dánes v prah teptán,
pepelni dan ni dan več tvoj,
tvoj je - vstajenja dán!*

Nekaj kitic iz znane, postno obarvane pesmi Simona Gregorčiča (1844-1906), goriškega slavčeka.

Spreobrnjenje ni le preobrat k svojemu bistvu in ljubezni do sebe, je tudi obrat k drugim in odločitev za uresničenje v ljubezni do njih. Iz krsta in pristne vere se rojeva tudi služenje.

križanem in vstalem Gospodu. To srečanje se nas dotakne do globin, da začutimo novo ljubečo prisotnost, kjer smo bili prej sami in se borili, kot smo vedeli in znali. Po tem srečanju pa zadihamo z novimi pljuči in postanemo svobodni ter ustvarjalni, zavemo se, da smo poklicani k pogumu popolne odločitve zanj in trajanja.

Zavest, da smo poklicani po imenu

Izvir nove ljubezni in življenja, ki priteka iz Kristusove povečane rane, je povezan s krstnim izvirom. Rana je kraj velikega srečanja človeške krhkosti z neustavljivo Božjo nežnostjo. Vsak človek je oseba, ki nosi svoje ime in poklicanost. Tako ga gleda in nagovarja Bog, zato se v krstu širi vesela novica sinovstva: Bog nas osebno ljubi kot svoje sinove in hčere, kliče nas po imenu, ker smo edinstveni in nepogrešljivi pred njim. Tudi vsak obraz je edinstven. Ne zaradi kakšne posebne kakovosti, ampak po iskri duha in svobodi, ki prihaja na dan in se razkriva v srečanju z Gospodom Jezusom. Odkritje izvirnosti vsake osebe more postati odločujoče oznanilo za novo personalistično kulturo.

Dar in povrnitev odrešene svobode

Krščeni človek je novo stvarjenje na svojem pravem mestu, stari človek pa je živel mimo sebe in se ni izpolnil (2 Kor 5,17; Gal 6,15). Zato je spomin krsta, spomin sprejemanja sebe, vstopanje v pristno ljubezen do samega sebe in odprt odnos do drugih. Ob Jezusovi ljubezni, ki je obdala naše globine in odpravila strahove, se sprejemamo brezpogojno in brez kompromisov.

Uničevanje mitov o katoliški Cerkvi (4)

Mit o Las Casasu

Pri konkvistadorjih je treba omeniti dominikanca, ki je po imenu vsem tako znan, to je Bartolomé de Las Casas, za katerega pa velja le tista mitološka upodobitev, ki ga prikazuje kot edinega resničnega branitelja pravic "Indiosov", medtem ko naj bi

O Bartolomeju de Las Casasu se je izoblikovala mitska podoba, ki pa nima z resnično nič skupnega.

bila, po njegovem prepričanju, povsem zgrešena pristop in metoda konkvistadorjev. Ne nazadnje ga je cesar Karel V. celo imenoval za Branitelja Indijancev, ob tem pa je bil ta dominikanec tudi posvečen v škofa. Ker je toliko (krivično) robantil čez konkvistadorje, je prišlo v nekem času celo do nevarnosti, da bi se Španci umaknili iz Amerike, kar bi pomenilo tudi, da bi ljudstva prepustili starim okrutnim navadam, o katerih smo spregovorili zadnjič, tam pa seveda ne bi bilo nobenega prostora za človekovo dostojanstvo in človekove pravice. Za Las Casasa so bili Indijanci dobri in

miroljubni, konkvistadorji pa bojeviti in okrutni. Indijance je želel seveda evangelizirati, a edino s pomočjo orožja Božje besede. Na dvoru so mu dovolili, da gre tako na evangelizacijsko misijo, ki jo je tudi organiziral, a se je sam v zadnjem trenutku ni udeležil – ne vemo, zakaj. Ta misija je bil totalen polom – bili so ubiti misijonarji in Indijanci so uničili in požgali redke evangelizirane vasi. Španski kralj je tako poslal kazensko odpravo, ki pa ji ni bilo potrebno posredovati, saj so uporni Indijanci takoj prosili za premirje, ker so se ustrašili španskih vojakov. Od tistega trenutka naprej se je evangelizacija silovito razplamtela, in sicer mirno, tudi zato, ker so ljudstva videla, kakšna je razlika med življenjem v misijonih od tistega prej, ko so bili na milost in nemilost prepuščeni poglavarjem in vračem svojih plemen. Las Casas je svoje temeljno delo "Kratko poročilo o uničenju Indij" ("Brevisima relacion de la destruccion de las Indias") napisal, ko je bil star že več kot 78 let. V njem je silovito pretiraval s številkami, saj naj bi konkvistadorji v dveh letih pobili kar 20 milijonov ljudi (nacisti so v 20. stoletju porabili veliko več časa, da so pobili precej manj ljudi, z vso tehnologijo, ki so jo premogli). Tudi sicer je pretiraval, ko je govoril, da so Indijance konkvistadorji vlekli s seboj, da bi jih dali v hrano psom. Las Casas je trdil, da so bili Indijanci dobri "po naravi", torej je izključeval izvorni greh. Poleg tega se mu ni zdela prav nič sporna praksa žrtvovanja ljudi, saj naj bi to bil le drugačen način čaščenja Boga. Seveda ta dominikanec v teh krajih osebno sploh nikdar ni bil, vendar je bil varovanec cesarja Karla V., ki ga je poslušal, kljub temu da so ga misijonarji iz Novega sveta, ki so se na lastne oči prepričali, kako je v resnici, prosili, naj Las Casasa ne poslušajo. Ker je bil pod posebno zaščito cesarja, se z njim tudi ni ukvarjala španska inkvizicija, čeprav bi imela precej materiala za to.

Andrej Vončina

O smislu posta

Post vodi k spreobrnjenju in osvoboditvi

Ob besedi post se navadno ustrašimo, ker predstavlja neko omejitvev, odpoved, notranji boj. Resnična duhovnost potrebuje podporo in prosornost duha. Skozi duhovne boje, molitev in premišljevanje so puščavski menihi v zgodnjem krščanstvu spoznali, da post pomaga pri očiščenju srca in osvobaja celega človeka. Post usmerja človeške misli, podobe in čustva k ponižnosti in zaupanju, da zraste ljubezen do sebe, Boga in bližnjih. V zahodnem krščanstvu se je postna praksa precej izgubila, zlasti po koncilu je večji poudarek na dobrodelnosti in molitvi. Vzporedno s tem pa so se v potrošniškem svetu razvile različne diete in hujšanja, ki enostavno mučijo

Zlasti postni čas in postni dnevi med letom kličejo k temu, da bi se obrnili k svoji notranjosti, odkrivali svoje poslanstvo, pa tudi grešnost, se kesali in zaživel bolj skladno z evangelijem.

telo z odpovedjo hrane, gibanjem in omejitvami, vse z namenom, da bi imeli lepšo zunanjo podobo in se bolje počutili. Ljudje se obračajo po nasvete k trenerjem, ki dobivajo vlogo nekdanjih duhovnih voditeljev. Vse to kliče po obnovitvi posta in k celoviti skrbi za telo in duha. Menihi so včasih vabili k spokorni praksi, ljudi so pošiljali na romanja in

jih usmerjali na pot spreobrnjenja. Zlasti postni čas in postni dnevi med letom kličejo k temu, da bi se obrnili k svoji notranjosti, odkrivali svoje poslanstvo, pa tudi grešnost, se kesali in zaživel bolj skladno z evangelijem. S postom se tudi odpiramo k Bogu, spoznavamo, kako nas ima rad in nam odpušča. Post nas za razliko od hujšanja odpira k drugim ljudem, večja občutljivost, da jih lažje sprejmemo, jim pomagamo in delimo z njimi to, kar imamo. Za post je pomembno, da se ne postimo sami, ampak se skupaj prečiščujemo od greha in zla. Z jasno odločitvijo za post in pokoro so Izraelci začeli obnavljati življenje po hudih krizah. V zadnjih stoletjih so s postom reševali krize v Združenih državah, Indiji, Etiopiji. Zelo očitna moč posta se je pokazala v lanskem septembru, ko je papež Frančišek pozval svet k postu in molitvi za Sirijo, kar je ustavilo vojaški napad na to državo. Tudi v naši domovini ne bo prišlo do rešitve krize in spreobrnjenja brez posta, pokore in molitve. Postni čas je odlična možnost za novo upanje in blagoslov.

Primož Krečič

Ob stran praznovanju

Blaženi Monald Koprski nas je povezal

V letu 2013 so v Kopru od 7. 11. do 10. 11. potekali Monaldovi dnevi. Vsakdo izmed udeležencev jih je doživel po svoje. Mnogi smo v mozaik Monaldovih dnevov prispevali svoj kamenček. Na tem mestu ne želim obnavljati življenjske zgodbe bl. Monalda, ki ga verjetno tudi po praznovanju 800-letnice rojstva in po Monaldovih dnevih v letu 2013 premalo poznamo, niti bogatega programa Monaldovih dnevov, ampak se želim dotakniti zakulisja, ki je očem pogosto prikrito, a brez njega ne bi bilo dogajanja na "odru". To zakulisje je med tistimi, ki so o Monaldovih dnevih pisali, najbolje zaznal David Runco, direktor Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper, ki je na Monaldovih dnevih prispevala levji delež.

Več ustanov in ljudi je bilo vpletenih v prenos relikvij iz Trsta v Koper. Vsaj omeniti je potrebno še organizacijo maš, koncertov in procesije po Kopru. V Frančiškanskem samostanu sv. Ane je bila na pobudo koprške knjižnice razstavljena Summa Monaldina. Oglede je omogočila Mateja Komel-Snoj, ravnateljica Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Odprtje razstave z ogledom Monaldovega kodeksa (Ms 33 – NUK) v galeriji samostana je vodil mag. Marijan Rupert, vodja Zbirke rokopisov, redkih in starih tiskov Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Izdelana je bila tudi digitalna verzija kodeksa, ki je dostopna na spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije (dLib.si).

Na znanstvenem posvetu o blaženem Monaldu smo sodelovali: dr. Salvator Žitko, prof. dr. Nataša Golob, prof. dr. Viktor Papež in Bogdan Vidmar. Prispevki s posveta so zbrani v zborniku Bibliotheca iustinopolitana št. 4. In kaj bi brez medijev, ki so o tem dogajanju poročali, brez ljudi, ki so se vabili na Monaldove dneve odzvali? Med pokrovitelji so bili: Mestna občina Koper, Škofija Koper in Republika Slovenija, Ministrstvo za kulturo.

Toda vsega tega ne bi bilo, če ne bi bilo snovalcev, ki pogosto ostanejo prezrti. Pobuda za Monaldove dneve je prišla iz Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper, ki je k sodelovanju povabila tudi župnijo Koper-stolnica, Frančiškanski samostan sv. Ane, Minoritski samostan sv. Frančiška v Piranu in Kulturno društvo blaženega diakona Elia. Za vsako ustanovo pa stojijo konkretni obrazi: direktorji, škof, gvardijan, zaposleni ... Tako sodelovanje temelji na dogovorih, dopisih, telefonskih pogovorih, medsebojnih obiskih, prevoženih kilometrih, finančnih sredstvih. Kot je v zborniku zapisal David Runco, so bili v zakulisno dogajanje vpleteni: koprski škof dr. Jurij Bizjak, tržaški škof msgr. Giampaolo Crepaldi, koprski stolni župnik dr. Primož Krečič, župnik svetišča Marije Velike v Trstu p. Alessandro M. Calloni, gvardijan frančiškanskega samostana sv. Ane v Kopru, p. Boris J. Markež, gvardijan minoritskega samostana sv. Frančiška v Piranu, p. Slavko Stermšek in predsednik Kulturnega društva bl. diakona Elia ter pobudnik Monaldovega leta 2010, Dario Gregorič. Seveda že prej omenjeni direktor knjižnice, g. David Runco, v naštevaju ni omenil sebe, ki tudi spada v to zakulisje, posebej pa je imenoval svojega kolega, mag. Petra Štoka, vodjo Domoznanskega oddelka koprške knjižnice, "za usklajevanje del organizacijskega odbora pri projektu Monaldovih dnevov v Kopru".

Zanimivo bi bilo napraviti analizo poročanja o Monaldovih dnevih. Katere vidike in podrobnosti so vzeli pod lupo posamezni novinarji? Nekateri so poudarili Monaldov življenjepis, drugi Summo Monaldino, tretji vprašanje vračanja relikvij in slik, ki so bile po vojni odpeljane v Italijo. Zame je bilo največje doživetje Monaldovih dnevov to, da me je mag. Peter Štoka povabil k sodelovanju in ni zavrnil mojega prispevka, čeprav sem bil v prispevku provokativen in kritičen. Čudil sem se, da se v resnici dogaja sodelovanje med toliko

Škoda bi bilo, če bi nas napake, razočaranja in konflikti odvrnili od nadaljnega sodelovanja in sobivanja.

ustanovami in ljudmi. Koper je dokazal, da je sposoben pluralnosti in presega enoumje. Monaldovi dnevi so upoštevali celoto; Monaldovo telo in dušo; relikvije in Summo; Monaldovo pravo, moralo, vero, pobožnost, človeškost, nežnost, milino. Blaženi Monaldo je bil res med nami. Krščanska vera nas uči, da je Bog Bog živih, da naši rajni ne končajo svojega bivanja z razkrojem telesa, da za njimi ne ostanejo le njihova dela in spomin nanje - po 800 letih pa se na takem spominu gotovo nabere veliko prahu. Ne, naši rajni bivajo naprej, svetniki so naši priprošnjiki. Kakšno bogastvo duha, kulture, odnosov! Kakšno bogastvo skriva Koper, ki je mesto svetnikov, mesto velikih ljudi. Monaldovi dnevi so nam odprli nova vrata in nove poti, bili smo deležni najzlahtnejšega duha srednjega veka, ki nam lahko pomaga v našem času in prostoru. Seveda bi bilo lahko marsikaj tudi bolje organizirano in izvedeno. Učimo se, če se le hočemo, tudi ob napakah in izkušnjah. Dogovarjanja bi moralo biti še več, biti bi morali še bolj natančni in še bolj prislusniti drug drugemu. A škoda bi bilo, če bi nas napake, razočaranja in konflikti odvrnili od nadaljnega sodelovanja in sobivanja. Kaj sploh je "obisk", če ni srečanje, pogovor, poslušanje, dialog, sočutje, odpuščanje, sprava in prisotnost? Mar ni bilo ravno to največji dosežek Monaldovih dnevov?

Bogdan Vidmar